

הלב פתוח לרווחה

החלטה מס' 08

פרוטוקול מס' 74/2013

פרוטוקול מישיבת וועדת המכרזים המשרדית לרכישות טובין ושירותים

שהתקיימה בירושלים ביום ב' 23.12.2013

חברים:

גב' נטלי ליאון, מנהלת תחום המכרזים - מ"מ יו"ר הוועדה
 גב' עדינה אטינגר, סגנית חשבת המשרד
 עו"ד נועם פליק, נציג היועצת המשפטית

מרכזת הוועדה: גב' רונית אדלר

הנושא על סדר היום:

התקשרות בפטור ממכרז עם הגיוינט – מכון ברוקדייל (943010975) לצורך ביצוע מחקר בנושא: "עלות תועלת – אשת חיל".

החלטת הוועדה: הוועדה מאשרת את ההתקשרות לפי תקנה 3 (18) לתקנות חוק חובת המכרזים.

היקף ההתקשרות:

ההתקשרות המאושרת הינה מיום 30.12.2013 עד ליום 30.06.2014. תהא בסך של 94,400 ₪, כאשר והשתתפות המשרד הינה בסך של 70,800 ₪ (המהווים 75% מהיקף הפרוייקט) מכון ברוקדייל משתתף ב – 23,600 ₪ (שהם 25% מהיקף הפרוייקט) בהתאם לתוכנית המצ"ב.

תקנה תקציבית: 23.01.10.04 – מותנה בקיום תקציב בפועל ובאישור חוק התקציב מידי שנה. לא תתבצע התקשרות עם הספק כל עוד לא נחתם חוזה ו/או כתב הזמנה חתום כדין.

הערות ונימוקים להחלטה:

מדובר בהתקשרות לביצוע מטרות ציבוריות עם גיוינט ישראל מכון ברוקדייל כמפורט במסמך מטעם הגורם המקצועי המצ"ב, כאשר הגיוינט מממן לכל הפחות 25% מערך ההתקשרות, ממקורות שאינם תקציב מדינה.

תוכנית אשת חיל נועדה לשלב בתעסוקה נשים המגיעות מחברות מסורתיות המרוחקות מעולם העבודה. התוכנית משרתת נשים מארבע אוכלוסיות: החברה הערבית, יוצאות אתיופיה, יוצאות קווקז ויהודיות ילדות ישראל בעלות קשיי השתלבות בתעסוקה. התוכנית פותחה ע"י תב"ת והעוברה לאחריות משרד הרווחה, כיום מופעלות בכ- 40 יישובים ובכל יישוב פועלת קבוצה בבת 25-30 נשים.

מטרת המחקר לאמוד את התועלת של התוכנית בשנים 2011 ו- 2012, המחקר יספק נתונים של כדאיות התוכנית משלוש נקודות מבט: המשתתפות, הממשלה והחברה ובחינת פרק הזמן בו התכנית מחזירה את ההשקעה

לאור האמור לעיל, מאשרת וועדת המכרזים התקשרות בפטור ממכרז עם הגיוינט – מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקר בנושא: "עלות תועלת – אשת חיל", מיום 30.12.2013 ועד ליום 30.06.2014, בסך של 94,400 ₪, כאשר והשתתפות המשרד הינה בסך של 70,800 ₪ ומכון ברוקדייל משתתף ב – 23,600 ₪.

השתתפות המשרד הינה סך של 70,800 ש"ח, מעלות המיזם כולו, בהתאם לביצוע בפועל. ההשתתפות תנתן כנגד דרישה מפורטת של עלות המיזם, ובהתאם לתשלומים בפועל, כפי שמשתקפים בדו"חות הכספיים של הגיוינט – מכון ברוקדייל ואשר הגיוינט – מכון ברוקדייל היא ששילמה עבורם.

מצ"ב מסמך מטעם הגורם המקצועי המפרט את מהות עדכון ההתקשרות וכן אישור מטעם גיוינט ישראל בדבר השתתפותו בסכום האמור.

מדובר בהתקשרות ששוויה אינו עולה על 150,000 ₪.

גב' נטלי ליאון – מ"מ יו"ר הוועדה גב' עדינה אטינגר – סגנית חשבת המשרד עו"ד זיניה פיכמן בנר

20/11/2013

לכבוד: אור נוראל
משרד הרווחה

הנדון: פרויקט אשת חיל – עלות תועלת

הרינו לאשר כי המכון יממן את חלקו בפרויקט בסך 23,600 ש"ח, המהווים 25% מעלות הפרויקט.
השתתפות המכון בפרויקט הינה ממקורות נוספים, שאינם תקציב המדינה.

בברכה

יאיר שביט
מנהל כספים

העתק: פרופ' ג'ק חביב מנכ"ל מכון ברוקדייל

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף למחקר, תכנון והכשרה

כ"ב כסלו תשע"ד
25 בנובמבר 2013

אל: ועדת המכרזים

הנדון: התקשרות עם מכון ברוקדייל עבור ביצוע מחקר עלות תועלת – פרויקט אשת חיל

שלום רב,

אני פונה בבקשה לאשר התקשרות עם מכון ברוקדייל, לצורך מחקר עלות תועלת לפרויקט אשת חיל.

אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה, מעוניין לבצע מחקרים לבחינת הכדאיות הכלכלית חברתית לפרויקטים שהמשרד מתקצב. מטרת המחקרים הינה לשמש ככלי בידי מקבלי ההחלטות בבואם לתעדף את הפרויקטים השונים.

כחלק ממטרה זו, נבחר מכון ברוקדייל לבחון את פרויקט אשת חיל במונחים כלכליים של עלות תועלת.

המכון הציע לבצע את המחקר בפירוט משתנה, כאשר עלות המחקר משתנה בהתאם. לאחר התייעצות באגף, הוחלט לקיים את המחקר לפי חלופה ג' בעלות כוללת של 94,400 ₪, כאשר המשרד ישתתף בעלות של 70,800 ₪.

על כן, אבקש את אישור הוועדה להתקשרות בנושא

בברכה

אור נוראל

כלכלן, אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה

רונית אדלר כהן

מאת: אור נוראל

יום חמישי 19 דצמבר 2013 13:36: נשלח

אל: רונית אדלר כהן

נושא: FW: מחקר אשת חיל

From: Levy Nir [mailto:NirL@jdc.org.il]

Sent: Thursday, December 19, 2013 1:35 PM

To: אור נוראל

Subject: RE: מחקר אשת חיל

אני מדביק מסעיף 8:

המחקר יתבצע על-ידי ד"ר ניר לוי (חוקר ב') ומר צביקה דויטש (חוקר א'), בסיוע ובפיקוח ד"ר דניז נאון (ראש תחום תעסוקה) ופרופ' ג'ק חביב (מנהל המכון). ניעזר גם בגב' סוזן חסן (חוקרת א'), שהיתה אחת ממחברות מחקר ההערכה שערך המכון על תכנית אשת חיל.

נספח. המודל הלוגי של תכנית אשת חיל בשנים 2011-2012

תוצאות		תפוקות		תשומות	
סופיות	בניים	משתתפות ⁷	פעילויות		
השמה בעבודה	העצמה אישית	297 מן החברה	גיוס משתתפות	תקציב : כ-3.5 מיליון ש"ח בשנה	
התמדה בעבודה	ממוקדת תעסוקה	הערבית	מפגשים קבוצתיים	כוח אדם :	
שיפור המצב הכלכלי	חיזוק המוטיבציה לעבוד	131 יוצאות אתיופיה	מפגשים אישיים	• אחראית על התוכנית במשרד הרווחה	
שיפור עמדות בקהילה כלפי יציאת נשים לעבודה	ציפיות מציאותיות לגבי עבודה	80 יהודיות	קורסים תומכי עבודה :	• מנהלת ארצית	
	שיפור השליטה בעברית ובמחשבים	ילדות ישראל	• עברית תעסוקתית (לחברה הערבית)	• 5 מנהלות מחוזיות	
	שיפור העמדות של המשפחה והמעגל החברתי של המשתתפות כלפי יציאתן לעבודה	59 עולות מבוכרה ומקוקו	• השפה העברית (ליצאות אתיופיה)	• 30-40 רכזות מקומיות	
		סה"כ 567 משתתפות בשנים 2011 ו 2012	• מיומנויות מחשב בסיסיות	30-40 חדרים מתאימים למפגשים קבוצתיים ברחבי הארץ	
			סדנאות העצמה מטעם משרד התמ"ת	»עוץ והדרכה של תנ"ת	
			טיפול בילדים בזמן ההשתתפות בקורסים ובסדנאות	ועדת היגוי	
			סיוע בהשמה בעבודה	מחקר הערכה מלווה והיזון חוזר מצוות המחקר	
			מועדון תעסוקתי		
			פרוייקט קהילתי תעסוקתי		

⁷ המספרים אינם כוללים את המשתתפות בתכנית "שריקאות חיה".

רונית אדלר כהן

מאת: אור נוריאל
יום ראשון 08 דצמבר 2013 17:33: נשלח
אל: רונית אדלר כהן
עוֹתֵק: Couty Sabah - יקותיאל צבע
נושא: מחקר אשת חיל

רונית שלום,

להלן תשובתו של החוקר הראשי, בדבר שאלתכם בנוגע לתיקון הצעת המחקר אשת חיל.

בברכה
 אור

From: Levy Nir [mailto:NirL@jdc.org.il]
Sent: Sunday, December 08, 2013 10:41 AM
To: אור נוריאל
Cc: Shavit Yair; Einav Gal
Subject: RE: מחקר אשת חיל

אור שלום,

העמוד האחרון בהצעה אינו קשור לעלות המחקר. זהו נספח שמתאר את המודל הלוגי של התכנית. המודל הלוגי נועד לתאר באופן כללי את פעולת התכנית. במודל יש נתונים לגבי תשומות ומספרי משתתפים בשנים 2011-2012, לכן הן רשומות בכותרת. כאמור אין כל קשר בין שנים אלו לבין עלות המחקר, זהו נספח נפרד.

בברכה
 ניר

From: אור נוריאל [mailto:OrN@molsa.gov.il]
Sent: Sunday, December 08, 2013 10:13 AM
To: Levy Nir
Cc: Shavit Yair; Einav Gal
Subject: מחקר אשת חיל

ניר שלום,

אודה על תיקון ההצעה, בעמוד האחרון במקום 2012-2013, ל-2014.

חשוב שאקבל את התיקון עוד היום בזמן הקרוב ביותר.

שבוע טוב
 אור

From: רונית אדלר כהן
Sent: Thursday, December 05, 2013 12:44 PM
To: אור נוריאל; יקותיאל צבע - Couty Sabah
Subject: FW: מחקר לאישור הוועדה + בדיקת מחקרים שנשלחו +הקבצים

שלום רב,

בהצעת עלות המחקר מצוין שנים 2011-2012

10/12/2013

A NATIONAL CENTER FOR
APPLIED RESEARCH ON HUMAN
SERVICES, SERVING ISRAEL,
THE JEWISH WORLD AND THE
INTERNATIONAL COMMUNITY

מאירס - ג'וינט - מכון ברוקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مایرس - جوینت - معهد بروکدیل

מרכז ארצי למחקר
יישומי בשירותי רווחה,
בשירות מדינת ישראל,
העולם היהודי והקהליות
הבין-לאומיות

הצעת מחקר

הערכת עלות-תועלת של תכנית אשת חיל

תוכן העניינים

3	1. מבוא
3	2. מטרת המחקר
4	3. שיטת המחקר
4	3.1 חישוב מידת השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות, מבחינת שיעור ההשמה ואיכות המשרות
4	3.2 בחינת השפעת התכנית על מצבן התעסוקתי של המשתתפות על ידי השוואה לקבוצת השוואה
5	3.3 אומדן הערך הכספי של התועלת למשתתף
6	3.4 אומדן העלות למשתתף
7	3.5 בחינת התועלת מול העלות
7	3.6 בחינה של תועלות שלא נכללו באומדן הערך הכספי
7	4. מקורות המידע
9	5. תקציב
12	6. לוח זמנים
13	7. אבני הדרך
13	8. החוקרים
14	נספח. המודל הלוגי של תכנית אשת חיל בשנים 2011-2012

לוחות

9	לוח 1. מקורות המידע
9	לוח 2. שלוש החלופות לתקציב המחקר
11	לוח 3. תקציב חלופה א'
11	לוח 4. תקציב חלופה ב'
12	לוח 5. תקציב חלופה ג'

1. מבוא

תכנית אשת חיל נועדה לשלב בתעסוקה נשים המגיעות מחברות מסורתיות המורחקות מעולם העבודה. התכנית משרתת נשים מארבע אוכלוסיות: החברה הערבית, יוצאות אתיופיה, יוצאות קווקז ובוכרה, ויהודיות ילידות ישראל בעלות קשיי השתלבות בתעסוקה. התכנית פותחה על ידי תב"ת ובסוף שנת 2010 היא הועברה לאחריות משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

התכנית מופעלת כיום בכ- 40 יישובים. בכל יישוב פועלת קבוצה בת 25-30 נשים. בקרוב צפויות להיפתח עוד 30 קבוצות של נשים מהחברה הערבית, על פי החלטת ממשלת ישראל מינואר 2012.

2. מטרת המחקר

המחקר יאמוד את העלות ואת התועלת של התכנית בשנים 2011 ו-2012. זוהי התקופה שלאחר מעבר התכנית למשרד הרווחה. המחקר יחולק באופן הבא:

1. חישוב מידת השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות, מבחינת שיעור ההשמה ואיכות המשרות
2. בחינת השפעת התכנית על מצבן התעסוקתי של המשתתפות על ידי השוואה לקבוצת השוואה
3. אומדן הערך הכספי של התועלת למשתתף
4. אומדן העלות למשתתף
5. בחינת התועלת מול העלות, במונחים כספיים, למשתתף
6. בחינה של תועלת שלא נכללו באומדן הכספי

המחקר יספק אומדנים של כדאיות התכנית משלוש נקודות מבט: המשתתפות, הממשלה והחברה. כמו כן נבחן מהו פרק הזמן שאחריו התכנית מחזירה את ההשקעה בה, לאור השפעתה על מצבן התעסוקתי של משתתפותיה, ומהו שיעור ההשמה המינימלי הדרוש להחזר ההשקעה.

בחינת התועלת הכספית והעלות תכלול משתתפות מן החברה הערבית, וישנה אפשרות לכלול גם משתתפות יוצאות אתיופיה. סעיפים 3.2 ו-3.3 מתייחסים לכך מבחינת שיטות המחקר, וסעיף 5 מפרט את תוספת התקציב הכרוכה בזה. לגבי משתתפות משאר האוכלוסיות (יוצאות קווקז ובוכרה, יהודיות ילידות ישראל), נבדוק את השילוב בתעסוקה אך לא נאמוד אותה

במונחים כספיים. הסיבה לכך היא שלא נוכל למצוא קבוצות השוואה מתאימות בשבילן, ולכן לא נוכל לאמוד את השפעת התכנית על שילובן בתעסוקה.

3. שיטת המחקר

3.1 חישוב מידת השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות, מבחינת שיעור

ההשמה ואיכות המשרות

אנו נבחן את מידת השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות על סמך נתוני מערכת המידע של התכנית (שפותחה על ידי תב"ת), מבחינת: שיעור ההשמה, היקף המשרה והשכר. בחינה זו תכלול את כל אוכלוסיות היעד של התכנית: משתתפות מן החברה הערבית; יוצאות אתיופיה; יוצאות קווקז ובוכרה; ויהודיות ותיקות.

3.2 בחינת השפעת התכנית על מצבן התעסוקתי של המשתתפות על ידי

השוואה לקבוצת השוואה

אנו נשווה את ממצאי חלק 3.1 לגבי השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות לשינוי במצבן התעסוקתי של נשים שדומות להן, על פי נתוני סקר כוח אדם (להלן: "קבוצת ההשוואה"). ההשוואה תיערך בשיטת הזיווג (matching), על סמך המאפיינים: גיל, מגדר, השכלה, מספר ילדים קטנים, ויתכן שגם מיקומו וגודלו של מקום היישוב. נבחן את נתוני קבוצת ההשוואה בשני מועדים: במועד הראשון המרואינות בסקר אינן מועסקות אך הן מדווחות שהן מעוניינות למצוא עבודה; המועד השני הוא 12 עד 15 חודשים לאחר המועד הראשון. זאת משום שהתקופה המקסימלית שבה סקר כוח אדם עוקב אחר אותם המשתתפים היא 15 חודשים. נבחן רק נשים שמעוניינות לעבוד מפני שהתכנית היא וולונטרית ולכן אנו מניחים שלכל המשתתפות יש מוטיבציה להשתלב בשוק העבודה¹. ההפרש בין שיעור המועסקות מבין המשתתפות כעבור 15 חודשים לבין שיעור המועסקות בקבוצת ההשוואה כעבור אותו פרק זמן יהיה אומדן להשפעת התכנית על השמת המשתתפות בעבודה. נבחן גם את ההפרש בין שיעורי המשרה של המשתתפות לבין שיעורי המשרה של הנשים בקבוצת ההשוואה, כדי לאמוד את השפעת התכנית על מידת המעורבות של המשתתפות בשוק העבודה. כמו-כן נשווה את גובה השכר בין הקבוצות כדי לאמוד את השפעת התכנית על שכרן של המשתתפות.

בדיקה ראשונית של נתוני הסקר מעלה כי שיטה זו ניתנת ליישום לגבי משתתפות מן החברה הערבית. לא ניתן להשוות באופן ישיר משתתפות מאוכלוסיות אחרות למשתתפות בסקר כוח

¹ סוג זה של קבוצת ביקורת יושם, למשל, במחקר של זיו, שטרוסברג וסלייטר, 2011. תכנית "סטרייב" לקידום בעבודה של צעירים בלתי מועסקים המתקשים להשתלב בעבודה: מחקר הערכה. מאיירס-גיוינט-מכון ברוקדייל.

אדם, בשל מיעוט המשתתפות מן האוכלוסיות האחרות. אולם לגבי משתתפות יוצאות אתיופיה, נוכל להעריך את השיעור המירבי של השתלבותן בתעסוקה. לשם כך אנו נאחר בסקר כוח אדם ילידות ישראל שמאפייניהן דומים לאלו של המשתתפות יוצאות אתיופיה. לאחר מכן נחשב את שיעור השילוב בתעסוקה של קבוצה זו כעבור 12 עד 15 חודשים. שיעור זה יספק גבול עליון להערכת שיעור השילוב בתעסוקה של יוצאות אתיופיה, בהנחה שהן עומדות בפני קשיים גדולים יותר להשתלבות בתעסוקה מאשר ילידות ישראל².

הבחינה של קבוצת ההשוואה תבצע במועדים קרובים ככל הניתן למועדי בדיקת המשתתפות. מכיוון שנתוני סקר כוח אדם של שנת 2012 עוד לא פורסמו, נתבסס על נתוני שנת 2011. לפיכך קבוצת השוואה תכלול נשים שרואיינו בפעם הראשונה בשנים 2009 או 2010 ובפעם האחרונה כעבור 15 חודשים - בשנת 2011. מכיוון שהמחקר כולל משתתפות בתכנית בשנים 2011 ו 2012, יהיה פער זמנים בין נתוני המשתתפות לנתוני קבוצת ההשוואה - נתוני קבוצת ההשוואה יתייחסו לתקופה מוקדמת יותר מנתוני המשתתפות. לכן כאשר יתפרסמו נתוני סקר כוח אדם של שנת 2012 נבחן אם יש הבדלים משמעותיים בינם לבין נתוני הסקר בשנת 2011, ואם כן נתקן את האומדן.

3.3 אומדן הערך הכספי של התועלת למשתתף

נבחן את התועלת מן התכנית משלוש נקודות מבט, כמקובל בספרות: המשתתף, הממשלה והחברה (Boardman, David H., and Genevieve Knight, 2007). בחינה זו מחלקת את התועלות מן התכנית באופן הבא:

- א. **המשתתף** המשתלב בעבודה מפיק תועלת מקבלת שכר ומן ההטבות הנלוות לשכר.
 - ב. **הממשלה** מרוויחה מן החסכון בקצבאות ומהגדלת תשלומי המסים (ביטוח לאומי, מס בריאות ומס הכנסה).
 - ג. **החברה** מפיקה תועלת מעליית התוצר.
- התועלת הכוללת תחולק במספר המשתתפים (גם אלו שהשתלבו בעבודה וגם אלו שלא השתלבו) כדי לאמוד את התועלת הממוצעת למשתתף.

² לדוגמה, נניח שנמצא ש-15% מילידות ישראל שמאפייניהן דומים למשתתפות יוצאות אתיופיה משתלבות בתעסוקה כעבור 12 עד 15 חודשים. אנו נעריך כי שיעור יוצאות אתיופיה המשתלבות בתעסוקה אינו עולה על שיעור זה. נניח גם שנמצא ששיעור המשתתפות בתכנית יוצאות אתיופיה המשתלבות בתעסוקה כעבור 12 עד 15 חודשים הוא 50%. אז נעריך כי השפעת התכנית המינימלית על תעסוקת יוצאות אתיופיה היא $35\% = 50\% - 15\%$. כלומר סביר שההשפעה בפועל גדולה יותר מ-35%. בהתבסס על הערכה זו אנו נעריך את הגבול התחתון של התועלת הכספית מהתכנית ליוצאות אתיופיה, כפי שמוסבר בסעיף 3.4.

אנו נעריך את שווי הקצבאות למשתתפות מן החברה הערבית על סמך מידע מסקר שערכנו לצורך מחקר הערכה שפרסמנו³ בשנת 2011. הסקר נערך בקרב 84 נשים⁴ שהצטרפו לתכנית בשנת 2007. אנו נבדוק אם יש הבדלים במאפייני המשתתפות בשנת 2007 ובשנים האחרונות, ואם נמצא הבדלים משמעותיים נשערך את הערכת הקצבאות על-פי ההבדל בין המאפיינים. אם העבודה תכלול גם משתתפות יוצאות אתיופיה, נתבסס רק על מאפייניהן במערכת המידע של התכנית לשם הערכת שווי הקצבאות. הערכה זו תהיה פחות מבוססת מן ההערכה לגבי משתתפות מן החברה הערבית, מכיוון שלא נערך סקר בקרב נשים אלו. סעיף 5 מפרט כאמור את השפעת תוספת המשתתפות האתיופיות על התקציב.

3.4 אומדן העלות למשתתף

הערכת העלות תיערך משלוש נקודות המבט שתוארו בסעיף הקודם (המשתתף, הממשלה והחברה), ותכלול את העלויות הבאות:

א. **המשתתף** נושא בעלויות של הגדלת תשלומי המסים שלו לביטוח לאומי, מס בריאות ומס הכנסה (במקרה ששכרו מספיק גבוה בשביל להיות חייב במס). נוסף על כך, המשתתף מפסיד את תשלומי הקצבאות ונושא בעלויות של שירותים תומכי עבודה, כגון טיפול בילדים שלא הזדקק לו לפני יציאתו לעבודה.

ב. **הממשלה** נושאת בעלויות של הפעלת התכנית ושל סבסוד שירותים תומכי עבודה כגון מעונות יום לילדים.

ג. **החברה** נושאת בעלויות הפעלת התכנית, רכישת שירותים תומכי עבודה על ידי המשתתפים, וסבסודם של שירותים תומכי עבודה.

ישנן שתי אפשרויות להערכת עלות הפעלת התכנית למשרד הרווחה: על סמך תעריפי הפעלה במכרז שפרסם המשרד, או על סמך ניצול התקציב בפועל. הערכה על פי הניצול בפועל היא מדויקת יותר, אולם כרוכה בעבודה רבה יותר. ההבדל בתקציב הכרוך בכל חלופה מפורט בסעיף 5.

בנוסף להערכת העלות הישירה למשרד הרווחה אנו נעריך גם את העלות לתב"ת, אשר ממשיכה לספק שירותים לתכנית. נוסף על כך ננסה גם להביא בחשבון לא רק עלויות ישירות לפי תקציב התכנית, אלא גם עלויות של תשומות המופנות לתכנית ואינן מתוקצבות ישירות, כגון עובדת סוציאלית בלשכה שמפנה לתכנית. במידה שלא ניתן יהיה לקבל מידע על תשומות אלו, נציין אותן בין העלויות שלא ניתן לאמוד את ערכן הכספי (ראו סעיף 3.6).

³ חסן-דאהר ושטרובסברג, 2011. התכניות "אשת חיל" ו"אביחיל" בקרב האוכלוסייה הערבית. מאיירס-גוינט-מכון ברוקדייל.

⁴ הסקר כלל גם בקרב 66 גברים, אך הם פחות רלוונטיים לעבודה זו.

בדומה לתועלת, נחלק גם את העלות הכוללת במספר המשתתפים (גם אלו שהשתלבו בעבודה וגם אלו שלא השתלבו) כדי לאמוד את העלות הממוצעת למשתתף.

3.5 בחינת התועלת מול העלות

בחינה זו תיעשה על סמך ממצאי החלקים הקודמים. נחשב כמה מדדים:

- א. היחס בין התועלת לבין העלות
- ב. התועלת "נטו" (התועלת פחות העלות)
- ג. פרק הזמן שאחרי התכנית מחזירה את ההשקעה השנתית בה
- ד. שיעור ההשמה המינימלי שבו התכנית מחזירה את ההשקעה בה

3.6 בחינה של תועלות שלא נכללו באומדן הערך הכספי

ישנן תועלות שלא נוכל לאמוד את ערכן הכספי, אך נוכל להעריך את היקפן. תועלות אלו הן:

- א. חיזוק תחושת החוללות העצמית
- ב. שיפור השליטה בעברית ובמחשבים (כישורים תומכי עבודה)
- ג. שיפור מיומנויות חיפוש העבודה
- ד. שיפור הרווחה הנפשית

הערכה זו תתבסס על נתוני מערכת המידע של התכנית וכן על נתוני סקר שערכנו במסגרת מחקר הערכה על התכנית (ראו פרק 4, חלק א').

נזכיר כאמור גם עלויות של תשומות המשרד המופנות לתכנית, שאינן מתוקצבות ישירות (למשל עובדת סוציאלית בלשכה שמפנה לתכנית), במידה שלא ניתן יהיה לקבל מידע על העלות הכספית של תשומות אלו.

4. מקורות המידע

המחקר יתבסס על המקורות הבאים, המפורטים לפי ששת חלקיו (ראו סעיפים 3.1 עד 3.6).

א. **חישוב מידת השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות, מבחינת שיעור ההשמה ואיכות המשרות**

מקור המידע של חישוב זה יהיה מערכת המידע של התכנית, אשר פותחה בתבנית. מערכת זו כוללת מידע לגבי מאפייני המשתתפות, השמתן ואיכות המשרות (שכר, חלקיות משרה) במשך 3 שנים. מכיוון שנתוני השכר במערכת המידע הם חלקיים, נקבל אינדיקציה נוספת על השכר מסקר שערכנו במסגרת מחקר הערכה על התכנית.

הסקר אמנם נערך בקרב משתתפות מתקופה מוקדמת יותר (שנת 2007), אך מאז תקופה זו לא חלו שינויים מהותיים בפעילות התכנית ובאוכלוסיות היעד.

ב. בחינת השפעת התכנית על מצבן התעסוקתי של המשתתפות על ידי השוואה לקבוצת השוואה

כאמור, מקור המידע לגבי קבוצת השוואה יהיה סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ג. אומדן הערך הכספי של התועלת למשתתף

אומדן זה יתבסס על נתוני מערכת המידע של התכנית לגבי השכר וחלקיות המשרה של המשתתפות, וכן על הסקר שערכנו (המוזכר בסעיף א' של פרק זה) לצורך שיפור הערכתנו לגבי השכר. סקר זה יספק לנו גם מידע לגבי קצבאות ולגבי הצורך של המשתתפות למצוא סידור לילדים בשעות העבודה. כמו כן ננסה לקבל נתוני קצבאות ובמידת האפשר גם שכר מן המוסד לביטוח לאומי. אם לא נוכל לקבל נתונים אלו ברמת הפרט, ננסה לקבל את הממוצע לכל המשתתפות בתקופת המחקר.

ד. אומדן העלות למשתתף

נעריך את עלות הפעלת התכנית על סמך מידע מארבעה גופים:

1. **משרד הרווחה** – האחראים על התכנית. במידת האפשר נסתמך על מידע מן המשרד לגבי שלוש עלויות:

א. תעריפי ההפעלה המפורטים במרכז

ב. עלות שכרה של האחראית על התכנית וחלקיות המשרה שהיא מקדישה לה

ג. עלות שכרן של עובדות המשרד התורמות לתכנית, אך אינן מקבלות את שכרן מתקציבה (למשל עובדת סוציאלית בלשכה שמפנה לתכנית)

2. **החברה למתנ"סים** – מפעילי התכנית בשנים 2011-2012. אם יוחלט להעריך את העלות לפי תקציב בפועל, נבקש מן החברה את נתוני ניצול תקציב התכנית בשנים אלו. כמו-כן נבקש מן החברה מידע על כמות הסדנאות במימון משרד התמ"ת שהתרחשו בתקופה זו.

3. **משרד התמ"ת** – מממנים לתכנית סדנאות העצמה. נבקש מן המשרד את עלות הסדנאות האלו.

4. **תב"ת** – מספקים הכשרה והדרכה לצוות התכנית. נבקש מתב"ת את עלות שכרן וחלקיות המשרה של העובדות המספקות שירותים לתכנית.

ה. בחינת התועלת מול העלות

בחינה זו תתבסס על ממצאי הבחינות המתוארות לעיל, לכן לא יידרשו לה מקורות מידע נוספים.

1. בחינה של תועלות שלא נכללו באומדן הערך הכספי

בחינת ההיקף של תועלות שלא נוכל לאמוד את ערכן הכספי תתבסס על נתוני הסקר שערכנו, המוזכר בסעיף אי של פרק זה.

לוח 1 מסכם את מקורות המידע של המחקר.

לוח 1. מקורות המידע

מקור	מידע
מערכת המידע של התכנית	רכישת כישורים ומיומנויות על ידי המשתתפות, ומצבן תעסוקתי
סקר במסגרת מחקר הערכה על התכנית ⁵	שינוי בקצבאות ובשכר של משתתפות בשנת 2007, והזדקקותן לסידור לילדים
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה	מדדי התעסוקה של קבוצת השוואה ושיעורי האבטלה והעבודה של נשים בחברה הערבית (סקר כוח אדם)
המוסד לביטוח לאומי	נתוני הקצבאות והשכר של המשתתפות (במידת האפשר ⁶)
משרד הרווחה	עלות הפעלת התכנית – תעריפים וכוח אדם
החברה למתנ"סים	עלות הפעלת התכנית – תקציב ואולי ניצול בפועל
משרד התמ"ת	עלות הפעלת התכנית – סדנאות העצמה
תב"ת	עלות הפעלת התכנית – הכשרה והדרכה

5. תקציב

ישנן שלוש חלופות לתקציב המחקר. לוח 2 מפרט את החלופות באופן מתווסף, כך שכל חלופה כוללת את החלופה הקודמת ועוד תוספת. בחלופה אי' יכלול המחקר רק משתתפות מן החברה הערבית, והערכת עלות הפעלת התכנית תתבסס על התקציב שפורסם במכרז. חלופה ב' כוללת את חלופה אי' ומוסיפה עליה את הערכת העלות-תועלת גם עבור משתתפות יוצאות אתיופיה. חלופה ג' כוללת את חלופה ב' ומוסיפה עליה את הערכת עלות הפעלת התכנית על-פי ניצול תקציבי בפועל.

לוח 2. שלוש החלופות לתקציב המחקר

⁵ חסן-דאהר ושטרסברג, 2011. התכנית "אשת חיל" ו"אביחיל" בקרב האוכלוסייה הערבית. מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל.
⁶ אם לא נקבל את הנתונים מביטוח לאומי, נאמוד מרכיבים אלו בהסתמך על מאפייניהן במערכת המידע של התכנית ובסקר המצוין בטבלה.

סך התקציב (ש"ח)	הערכת עלות הפעלת התכנית (ראה סעיף 3.4)	האוכלוסיות שייבדקו בסעיפים 3.2 עד 3.6 (ראה סעיף 2)	חלופה
83,900	לפי התקציב שהתפרסם במכרז	רק משתתפות מן החברה הערבית	חלופה א
91,000	לפי התקציב שהתפרסם במכרז	משתתפות מן החברה הערבית וגם יוצאות אתיופיה	חלופה ב
94,400	לפי ניצול התקציב בפועל	משתתפות מן החברה הערבית וגם יוצאות אתיופיה	חלופה ג

לוחות 3 עד 5 מפרטים את סעיפי תקציב המחקר בכל חלופה.

לוח 3. תקציב חלופה א'

עלות (₪)	אחוז משרה על פני 6 חודשים (%)	
		חוקרים
41,900	35	חוקר ב'
26,400	28	חוקר א'
68,300		סך הכל חוקרים
		הוצאות אחרות
8,000		עריכה ודפוס
7,600		משרדיות
15,600		סך הכל הוצאות אחרות
83,900		סך הכל תקציב מתוכנן

לוח 4. תקציב חלופה ב'

עלות (₪)	אחוז משרה על פני 6 חודשים (%)	
		חוקרים
45,500	38	חוקר ב'
29,200	31	חוקר א'
74,700		סך הכל חוקרים
		הוצאות אחרות
8,000		עריכה ודפוס
8,300		משרדיות
16,300		סך הכל הוצאות אחרות
91,000		סך הכל תקציב מתוכנן

לוח 5. תקציב חלופה ג'

עלות (ש"ח)	אחוז משרה על פני 6 חודשים (%)	
		חוקרים
46,700	39	חוקר ב'
31,100	33	חוקר א'
77,800		סך הכל חוקרים
		הוצאות אחרות
8,000		עריכה ודפוס
8,600		משרדיות
16,600		סך הכל הוצאות אחרות
94,400		סך הכל תקציב מתוכנן

6. לוח זמנים

המחקר יימשך 6 חודשים החל מיום חתימת ההסכם. לפיכך, אם ההסכם יחתם בתחילת ינואר 2014, המחקר יימשך עד סוף יוני 2014.

העבודה תתחלק באופן הבא:

חודשים 1 עד 3:

- חישוב מידת השינוי במצבן התעסוקתי של המשתתפות, מבחינת שיעור ההשמה ואיכות המשרות (סעיף 3.1)
- בחינת השפעת התכנית על מצבן התעסוקתי של המשתתפות על ידי השוואה לקבוצת השוואה (סעיף 3.2)
- ג. הפקת אוגדן הלוחות המתואר באבן דרך א' בסעיף הבא.

חודשים 4 עד 6:

- א. אומדן הערך הכספי של התועלת למשתתף (סעיף 3.3)
- ב. אומדן העלות למשתתף (סעיף 3.4 בהצעה)
- ג. בחינת התועלת מול העלות (סעיף 3.5)

ד. בחינה של תועלות שלא נכללו באומדן הערך הכספי (סעיף 3.6)
ה. כתיבת הדו"ח המסכם

7. אבני הדרך

ניתן לקבוע שתי אבני דרך, על פי שלבי המחקר המפורטים בסעיף הקודם:

אבן דרך א': 3 חודשים מתחילת המחקר – אוגדן לוחות המתאר את תוצאות התכנית ואת האפקטיביות שלה.

אבן דרך ב': 6 חודשים מתחילת המחקר – דוח מסכם.

8. החוקרים

המחקר יתבצע על-ידי ד"ר ניר לוי (חוקר ב') ומר צביקה דויטש (חוקר א'), בסיוע ובפיקוח ד"ר דניז נאון (ראש תחום תעסוקה) ופרופ' ג'ק חביב (מנהל המכון). ניעזר גם בסוזן חסן (חוקרת א'), שהיתה אחת ממחברות מחקר ההערכה שערך המכון על תכנית אשת חיל.

נספח. המודל הלוגי של תכנית אשת חיל בשנים 2011-2012

תוצאות		תפוקות		תשומות	
סופיות	ביניים	משתתפות ⁷	פעילויות		
השמה בעבודה	העצמה אישית	297 מן החברה	גיוס משתתפות	תקציב: כ-3.5 מיליון ש"ח בשנה	
התמדה בעבודה	ממוקדת העסוקה	הערבית	מפגשים קבוצתיים	כוח אדם:	
שיפור המצב הכלכלי	חיזוק המוטיבציה לעבוד	131 יוצאות אתיופיה	מפגשים אישיים	• אחראית על התוכנית במשרד הרווחה	
שיפור עמדות בקהילה כלפי יציאת נשים לעבודה	ציפיות מציאותיות לגבי עבודה	80 יהודיות	קורסים תומכי עבודה:	• מנהלת ארצית	
	שיפור השליטה בעברית ובמחשבים	ילדות ישראל ומקוקו	• עברית תעסוקתית (לחברה הערבית)	• 5 מנהלות מחוזיות	
	שיפור העמדות של המשפחה והמעגל החברתי של המשתתפות כלפי יציאתן לעבודה	59 עולות מבוכרה ומקוקו	• השפה העברית (ליוצאות אתיופיה)	• 30-40 רכזות מקומיות	
		סה"כ 567 משתתפות בשנים 2011 ו 2012	• מיומנויות מחשב בסיסיות	30-40 חדרים מתאימים למפגשים קבוצתיים ברחבי הארץ	
			סדנאות העצמה מטעם משרד התמי"ת	»עוץ והדרכה של תב"ת	
			טיפול בילדים בזמן ההשתתפות בקורסים ובסדנאות	ועדת היגוי	
			סיוע בהשמה בעבודה	מחקר הערכה מלווה והיזון חוזר מצוות המחקר	
			מועדון תעסוקתי		
			פרוייקט קהילתי תעסוקתי		

⁷ המספרים אינם כוללים את המשתתפות בתכנית "שיריקאת חיה".